

Prezentowany projekt badawczy podejmuje zagadnienie wpływu obecności pruskich sił zbrojnych na ziemię Polskie w latach 1815-1919. Przedmiot zainteresowania historii militarnej nie powinien być ograniczany jedynie do tematyki działań wojennych, a w sposób dokładny odnosić się do kwestii konsekwencji społecznych organizacji wojskowej danego obszaru. Problematyka wpływu obecności armii państw zaborczych na życie społeczno-gospodarcze ziem polskich po 1815 r. nie jest dziś zagadnieniem przebadanym w sposób wystarczający i równomierny, a szczególny brak w tej materii wykazuje historiografia dotycząca zaboru pruskiego. Powodem tego stanu rzeczy była niechęć do opisywania w świetle innym niż negatywne dziejów armii trzech cesarzy w okresie bezpośrednio porozbiorowym. W okresie PRL, prócz trudności z dostępem do materiału źródłowego, zgromadzonego głównie w zbiorach archiwów zagranicznych, silny był także antyniemiecki wydzźwięk rodzimej historiografii. W tych warunkach trudno było myśleć o prezentacji armii pruskiej w kontekście innym niż inicjatora agresji i realizatora represji skierowanej wobec Polaków. Stereotypy skutkują praktycznym wymazaniem ze świadomości historycznej faktu służby Polaków w armii pruskiej, ich koegzystencji z pruskimi garnizonami, świadczeń na rzecz armii Hohenzollernów. Powoduje to, że badania dotyczące tej tematyki są dziś domeną rekonstruktorów, zafascynowanych historią stacjonujących onegdaj w ich rodzinnych miejscowościach pruskich pułków i pasjonatów fortyfikacji.

Rocznice wybuchu Wielkiej Wojny i odzyskania przez Polskę niepodległości przyczyniły się do wzrostu zainteresowania tematyką niemieckiej okupacji ziem Polskich w latach 1915-1918. W ten sposób odświeżono wiele tez obecnych w historiografii, a także włączono się aktywnie w światową refleksję nad dziedzictwem I wojny światowej. Polskie badania nad funkcjonowaniem Generalnego Gubernatorstwa Warszawskiego i koncepcjami utworzenia tzw. *Polnische Wehrmacht* są niestety nieoparte analizą źródeł koncepcji formułowanych wobec ziem polskich przez niemieckie dowództwo. Te zaś wynikały wprost z przeszło 100 lat interakcji z polskimi poddanymi Hohenzollernów na wschodniej rubieży Prus. W opisanej sytuacji autor projektu chciałby podjąć się opisanie czterech głównych problemów. Pierwszym z nich będzie rekonstrukcja struktury organizacyjnej armii pruskiej na ziemiach polskich. W tym kontekście przyjęta zostanie optyka wojskowa, traktująca jako takie obszary Wielkiego Księstwa Poznańskiego, Prus Zachodnich i Górnego Śląska. W oparciu o rozpoznaną strukturę przedstawione zostaną zasady i realia poboru, plany mobilizacyjne i przeprowadzone mobilizacje, świadczenia mieszkańców na rzecz wojska, tj. kwaterunek, zaopatrzenie w żywność, kontyngent koni. Druga grupa problemów dotyczyć będzie instytucjonalnego wpływu instytucji wojskowych na budownictwo drogowe i kolejowe, z wyraźną hipotezą roboczą o brak motywacji strategicznej w wytyczaniu nowych szlaków. Ostatnie zagadnienie dotyczyć będzie wizji i roli ziem polskich w koncepcjach organizacji systemu obronnego wschodniej granicy Prus i Niemiec. Punkt ten stanowić będzie swoiste podsumowanie badań, a symbolicznym ich aspektem będzie kwestie wyjaśnienia fiaszka projektu *Polnische Wehrmacht*. Cezury czasowe projektu w sposób czytelny obejmują okres od Kongresu Wiedeńskiego do Traktatu Wersalskiego, istotny zarówno dla pruskiego władztwa na wschodzie, jak i samego istnienia struktur armii pruskiej. W badaniach wykorzystany zostanie bogaty zasób archiwów niemieckich, polskich i austriackich.